

Найпрекрасніша троянда світу

У саду могутньої королеви були зібрані квіти всіх пір року, всіх частин світу; особливо ж багато було троянд, улюблених квітів королеви, троянд усіх родів і видів — від дикої шипшини із зеленим, запашним листям до найпрекрасніших троянд Провансу. Вони вилися по стінах палацу, обвивали колони й вікна, пробивалися в коридори й тяглися до самих стель палацових покоїв. Яке дивне розмаїття запахів, форм і барв було в саду королеви!

Та в самому палаці панували сум і горе. Королева лежала на смертному одрі; лікарі оголосили, що година її кончини близька.

— Єдиний засіб врятувати королеву, — сказав наймудріший із лікарів, — принести їй найпрекраснішу троянду світу, емблему найвищої, найчистішої любові. Королева не помре, якщо узрить цю троянду раніше, ніж заплющить очі навіки.

І от старі й малі потяглися до одра королеви з найпрекраснішими трояндами, які тільки цвіли в країні, та між ними не було тієї троянди! Та троянда цвіла в саду любові! Але яка саме була емблемою найвищої, найчистішої любові?

І скальди співали про найпрекраснішу троянду світу, але кожен оспівував свою. Тоді кликнули клич по всій країні, воззвали до всіх сердець, що б'ються любов'ю, звернулися до всіх станів, усіх віків!

— Ніхто ще не назвав справжньої троянди! — сказав мудрець. — Ніхто не вказав, де вона цвіте у всій своїй красі. Не з гробниці Ромео і Джульєтти, не з могили Вальборги (Героїня трагедії Еленшлегера «Аксель і Вальборга», сюжет якої запозичено зі стародавньої народної пісні про нещасливе кохання Акселя і Вальборги. — Приміт. перекл.) зросла вона, — хоч троянди з їхніх могил завжди будуть пахощами в переказах і піснях, — не з окровавлених спис Вінкельріда, не зі священної крові, що бризнула з грудей героя, який умер за вітчизну, — хоч і немає смерті солодкої за цю, немає троянди червоної за пролиту за вітчизну кров! І не їй присвячує своє молоде життя людина, проводячи роки за роками, цілі дні й довгі безсонні ночі, доглядаючи за магичною трояндою науки!

— Я знаю, де цвіте та троянда! — сказала щаслива мати, що прийшла до одра королеви з крихітною дитиною на руках. — Я знаю, де треба шукати найпрекраснішу троянду світу — емблему найвищої, найчистішої любові. Вона

цвіте на рум'яних щічках мого любенького крихітки, коли він, підкріпившись сном, розплющує веселі оченята і люблячо всміхається мені!

— Прекрасна ця троянда, та є ще прекрасніша! — сказав мудрець.

— Так, куди прекрасніша! — сказала одна з жінок. — Я бачила її. Святішої за цю троянду немає на світі, але вона була бліда, як пелюстки чайної троянди. Я бачила її на щоках королеви; вона зняла свою королівську корону і ходила всю довгу, томительну ніч, колишучи свою хвору дитину, плачучи над нею, цілуючи її і молячись за неї, як тільки може молитися мати в години смертельного страху за дорогого ребенка!

— Священна біла троянда скорботи, велика могутність її, та все ж це не та троянда!

— Я бачив її, найпрекраснішу троянду світу, бачив перед вівтарем Господнім! — сказав благочестивий старий єпископ. — Вона сяяла, як світле лик ангела. Молоді дівчата йшли до причастя, відновити обіт, даний при хрещенні, і на їхніх свіжих щічках цвіли алі й білі троянди. І ось перед вівтарем стояла одна молода дівчина; всією душею, повною небесної чистоти й любові, зносилася вона до Бога. Ось вона — найчистіша, найвища любов!

— Благословенна така любов, та все ж ніхто ще не назвав найпрекраснішої троянди світу! — сказав мудрець.

Раптом у кімнату увійшов маленький синок королеви; в очах його стояли сльози, щоки були вологі; він ніс у руках велику розкриту книгу в оксамитовій оправі зі срібними застібками.

— Мамо! — сказала дитина. — Послухай, що я зараз прочитав! І дитя присіло коло постелі хворої і прочитало з книги про того, хто добровільно умер на хресті ради спасіння всіх людей, навіть ради ще не народжених поколінь!

— Немає вищої за цю любов!

І щоки королеви покрилися рум'янцем, очі широко розплющилися: вона побачила, що з листків книги зросла раптом найпрекрасніша троянда світу, живе подобо тієї, що зросла з крові Христа, пролитої на хресті!

— Я бачу її! — сказала вона. — І повік не помре той, хто узрів перед собою цю троянду, найпрекраснішу троянду світу!